

Predstavitev knjige *Orodja za usmerjanje in nadzor urbanih oblik*

Naslov: Orodja za usmerjanje in nadzor urbanih oblik

Avtorica: Kaliopa Dimitrovska Andrews

Recenzenta: Breda Mihelič in Fedja Košir

Založba: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Zbirka: Urbani izziv – publikacija

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2012

Število strani: 102 strani

[ISBN 978-961-6390-31-6]

Orodja za usmerjanje in nadzor urbanih oblik so natančno določena v veljavni slovenski zakonodaji o prostorskem načrtovanju. Vendar pa jih, kot opazamo, večinoma redko uspešno udeležujemo v načrtovanju bivalnega okolja. Vzrokov je gotovo veliko, od političnih do ekonomskih, med njimi sta tudi slabo razumevanje zakonskih določil in nestrokovnost. Zato se je v slovenski načrtovalski praksi že dolgo kazala potreba po tem, da je treba podrobneje določiti vplive oblikovalskih meril na razvoj fizičnih struktur in ugotoviti, katere elemente razvoja fizičnih struktur bi morali z vidika varovanja podobe mesta in posameznih vrednot lokalnega urbanega okolja usmerjati in nadzorovati. To je danes še posebej pomembno, ker v skladu s paradigmo trajnostnega razvoja načrtujemo predvsem rast naselij »navznoter« – v obstoječe urbano tkivo –, kot so posegi dograditve, prenove in (re)urbanizacije obstoječih stavbnih zemljišč.

Kaliopa Dimitrovska Andrews v monografiji na podlagi proučevanja planerske zakonodaje v državah z razvito tržno ekonomijo in poglobljene interdisciplinarne razprave o estetiki grajenega okolja opredeljuje osnovna urbanističnooblikovalska merila, ki so pomembna za estetski razvoj mesta. Avtorica razvije metodološko ogrodje za usmerjanje in ocenjevanje kakovosti urbanističnega oblikovanja in ekonomske učinkovitosti prostorskih načrtov. Urbanističnooblikovalska merila razvrsti glede na vlo-

go, ki jo imajo na posameznih ravneh planiranja (splošni in lokalni), in glede na zahtevnost posamezne lokacije (od nadzora pri urbanistični zasnovi do arhitekturnega detajla). Mnoga od naštetih oblikovalskih meril so pomembna za splošno zasnovo mesta oziroma mestnega območja, za lokalno urbano kompozicijo in tudi za arhitekturno oblikovanje objekta. Avtorica uporabo metodološkega ogrodja za usmerjanje in ocenjevanje kakovosti urbanističnega oblikovanja v praksi utemeljuje na podlagi študij dveh primerov iz Ljubljane. V prvem primeru je metoda uporabljena kot orodje za usmerjanje »reurbanizacije degradiranega območja« (nekdanje vojašnice – *stanovanjska soseka Poljana*), v drugem primeru kot orodje za ocenjevanje urbanističnooblikovalske kakovosti primerov »notranjega razvoja naselij« (*kondominij Trnovski pristan in stanovanjski objekt Gradaška*).

Monografija v besedi, sliki ter na podlagi obsežnega nabora znanstvene in strokovne literature ponazarja vpliv meril na razvoj fizičnih struktur mesta, vsebuje

Monografija dr. Kaliope Dimitrovske Andrews je prvo izvirno znanstveno delo o teoriji urbanističnega oblikovanja v slovenskem jeziku. Pomembna je zlasti za razvoj urbanih znanosti in načrtovalske prakse, kot tudi za uvajanje nove terminologije s področja urbanističnega oblikovanja. Namenjena je akademski in strokovni javnosti ter študentom različnih študijskih smeri, povezanih z raziskovanjem in načrtovanjem prostora.

Iz recenzije doc. dr. Brede Mihelič

pa tudi strnjeno razpravo o vlogi estetike v zgodovini planiranja mest, o oblikovanju v sodobnih planerskih sistemih v izbranih evropskih državah (Avstrija, Danska, Francija, Nemčija, Nizozemska in Velika Britanija) in o estetiki grajenega okolja. Avtorica je pri pisanju izhajala iz spoznanja, da so lahko le jasno opredeljene kategorije primerljive na posameznih ravneh planiranja ter pri hierarhičnem stopnjevanju zahtevnosti pri umerjanju in izvajanju nadzora v oblikovanju. Glede na to je v praksi posamezne elemente teh kategorij treba predstaviti z oblikovalskimi merili urejanja, razložiti njihove značilnosti ter v obliki priporočil povzeti tiste vidike, ki so pomembni za načrtovanje in izvajanje nadzora pri oblikovanju. Ker je kvalitativna merila težko nadzorovati brez predhodnega poznavanja načel dobrega oblikovanja, je monografija z elementi priročnika tudi poučno izobraževalno gradivo ter koristen pripomoček za prostorske načrtovalce in planerske oziroma urbanistične službe.

Boštjan Kerbler